

IX. MEĐUNARODNI MARIOLOŠKI KONGRES OD 8. DO 15. RUJNA 1983. NA MALTI

Dne 8. rujna 1983. započeo je na Malti IX. međunarodni mariološki kongres. Cilj kongresa bio je istraživati kult BDM u 17. i 18. stoljeću. Organizator je kongresa Papinska međunarodna marijanska akademija u Rimu, kojoj je na čelu naš zemljak o. dr. Pavao *Melada* kao predsjednik, a o. dr. Dinko *Aračić* kao tajnik. Suorganizatori su kongresa razna nacionalna mariološka i marijanska društva i udruženja. Među njima je i naš *Hrvatski mariološki institut*, kojemu predsjedava dr. Adalbert *Rebić*, profesor biblijskih znanosti na Bogoslovnom fakultetu u Zagrebu.

Na kongresu je sudjelovalo oko 200 teologa, povjesničara i stručnjaka inih teologiji bližih znanosti. Povrh toga, prijavilo se oko 300 Maltežana kao slušači kongresnih predavanja.

Dne 8. rujna uvečer skupili su se svi kongresisti u katedrali u gradu *Mdini* te su zajedno s nadbiskupom Malte mons. Josipom *Marciecom*, malteškim kanonicima i mnoštvom građana Malte slavili svetu euharistiju. Prije euharistije kongresisti su u Katedralnom muzeju posjetili Maltešku marijansku izložbu koja je bila priređena upravo za tu zgodu. Na misi je koncelebriralo oko 200 svećenika. Uz nadbiskupa mons. Marciecu najbliži koncelebranti bijahu o. dr. Pavao *Melada* i predsjednici pojedinih nacionalnih radnih grupa. Našu hrvatsku sekciju predstavljao je uz bok ostalih predsjednika dr. Adalbert *Rebić*.

Dne 9. rujna prije podne bijaše svečano otvorenje Mariološkog kongresa u dvorani Katoličkog instituta u *Floriani*. Svečanom otvorenju prisustvovala je i predsjednica Republike Malte, gospođa Barbara *Agathe*. Prisutne kongresiste pozdravila je s nekoliko srdačnih riječi izrazivši radost što je Mariološki kongres izabrao upravo Maltu za svoj IX. radni sastanak (simpozij). Zatim je bio pročitana i pozdravni govor kardinala Renarda, iz Francuske, koji zbog zdravstvenih razloga nije mogao doći na kongres. Poslije toga su prisutni skup pozdravili predsjednici pojedinih nacionalnih sekcija. U ime hrvatske sekcije prisutne je na talijanskom jeziku pozdravio dr. Adalbert *Rebić*, predsjednik Hrvatskog mariološkog instituta pri Bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. On je u svom pozdravnom govoru ukratko iznio ciljeve znanstvenog istraživanja kulta Djevičina u 17. i 18. stoljeću među Hrvatima. Poželio je da to znanstveno istraživanje bude pokretačem za dublje štovanje Marije i čvršću vezu uz njezina Sina Isusa Krista. Otac *Melada* ocrtao je u svom inauguracijskom govoru ciljeve i zadatke kongresa. Prisutne su pozdravili i nadbiskup Malte i biskup otoka Gozo. Poslije podne počelo se raditi po nacionalnim (jezičnim) skupinama (sekcijama). Radilo se u devet sekcija (hrvatska, engleska, francuska, nje-

mačka, talijanska, poljska, portugalska, španjolska i malteška). Najbrojnije su bile hrvatska (26 predavanja) i španjolska (28 predavanja). U hrvatskoj jezičnoj sekciji bijaše i nekoliko marljivih slušača, tako da je svaki dan radu sekcije prisustvovalo oko 30 osoba. Radu naše sekcije predsjedao je dr. A. *Rebić*, kao predsjednik, i prof. Lj. *Maračić*, kao tajnik HMI. Predavači su u hrvatskoj jezičnoj sekciji iznijeli dragocjene podatke iz povijesti 17. i 18. stoljeća u odnosu na štovanje BDM i nauk o njoj. Budući da je riječ o našoj sekciji, pod posebnim naslovom iznosimo

RAD HRVATSKE SEKCIJE NA IX. MEĐUNARODNOM MARIOLOŠKOM KONGRESU

1) B. FILINIĆ OFM Conv, Jozefinistička politika s obzirom na štovanje BDM u raznim oblicima; 2) J. SOLDIĆ OFM (Sinj), Marija u spisima hrv. sabora i u gradskim statutima u 17. i 18. st. (sva su predavanja ograničena na 17. i 18. st. pa nadalje ispuštamo vremenski podatak); 3) dr. E. PERIČIĆ (Zadar), Marijini motivi u svetištima i diplomatskim izvorima; 4) dr. M. BIŠKUP OP (Zagreb), Dominikanci kao promicatelji kulta BDM kod Hrvata; 5) dr. P. BELIĆ DI (Zagreb), Teološki temelji i pastoralne metode u isusovačkom marijanskom apostolatu kod Hrvata; 6) dr. M. BELIĆ DI (Zagreb), Paralelizam između Isusa i Marije kod Antuna Kanižlića; 7) mons. M. BOLONIĆ (Krk), Marijanske bratovštine u krčkoj biskupiji; 8) mr. T. MRKONJIĆ OFM Conv (Rim), Mariologija Ivana Paštrića; 9) dr. A. KATALINIĆ DI (Zagreb), Bartul Kašić, širitelj marijanske pobožnosti; 10) dr. J. ŠETKA OFM (Sinj), BDM u „Cvitu razlike mirisa duhovnoga” od T. Babića; 11) mr. S. PUPIĆ-BAKRAČ OFM (Hvar), Marija u propovijedima Vitala Andrijaševića; 12) prof. G.H. JURIŠIĆ OFM (Sinj), Štovanje BDM u Dalmaciji i Jeronim Filipović; 13) dr. A. SEKULIĆ (Zagreb), Hrvatski podunavski pisci i propovjednici o Mariji; 14) prof. Marija MIRKOVIĆ (Zagreb), Marija u likovnoj umjetnosti baroka kont. Hrvatske; 15) dr. Lelja DOBRONIĆ (Zagreb), Marijin kult u Zagrebu i okolici (s dijapozitivima); 16) dr. E. HOŠKO OFM (Zagreb), Vidovi marijanske pobožnosti u slavonskoj nabožnoj književnosti; 17) dr. L. TANDARIĆ TOR (Zagreb), Marija u hrv. glagoljskoj književnosti; 18) prof. A. MIJATOVIĆ (Zagreb), BDM u hrv. narodnim pjesmama; 19) dr. V. BELAJ (Zagreb), Marija u hrvatskim pučkim vjеровanjima; 20) dr. B. FUČIĆ (Rijeka), Fra Serafin Schön, Marijin slikar; 21) dr. Jelka RADAUŠ-RIBARIĆ (Zagreb), Tradicija odijevanja Marijinih kipova u Hrvatskoj; 22) R. TOMINEC OFM (Ljubljana, Slovenac), Marijina podoba v 17. in 18. st. na Hrvaškem, Sloveniji in Srbiji; 23) dr. Miho DEMOVIĆ (Zagreb-Dubrovnik), Skladbe hrv. skladatelja na marijanske tekstove; 24) prof. Mato LEŠČAN (Frankfurt, BRD), Marijanski glazbeni dio „Cithara Octochorda” u evropskom kontekstu; 25) dr. L. ŽUPANOVIĆ (Zagreb), Marijanski motivi u skladbama V. Jelića; i 26) prof. Neda PRPIĆ (Zagreb), Marija u ekvatorskoj umjetnosti.

Hrvatska jezična sekcija (kao i druge sekcije) radila je svako poslijepodne od 15.30–20.00 sati. Poslije predavanja bila je i diskusija. Rad sekcije odvijao se u petak (9. rujna), subotu (10. rujna), ponedjeljak (12. rujna), utorak (13. rujna) i srijedu (14. rujna).

Prije podne bila su generalna predavanja na *plenumu*, u dvorani Katoličkog instituta (Floriana). Održano je 17 predavanja na glavnim evropskim jezicima. Na plenumu je dr. E. PERIČIĆ (Zadar) održao predavanje na temu „Marijanski kult u zemljama pod otomanskom dominacijom”. Treba istaknuti i predavanje koje je na plenumu održala gospođa prof. Anika SKOVRAN (Beograd) na temu „Marijanska ikonografija Pečke patrijaršije u Srbiji u 17. st. (s projekcijama). A u francuskoj radnoj grupi održala je predavanje prof. Mirjana GLIGORIJEVIĆ-MAKSIMOVIC (Beograd) na temu „kult BDM u srpskom slikarstvu u 17. i 18. stoljeću”. U njemačkoj radnoj skupini održala su predavanja i dva Slovenca, i to dr. M. BENEDIK (Ljubljana) „Mariološke misli u propovijedima Janza Svetokrskog i patra Amanda iz Graza”, te Anton STRUKELJ (Ljubljana-Rim) „Štovanje BDM u spisima Johana Ludwiga Schönlebena”.

U nedjelju 11. rujna kongresistima je prireden izlet, razgledavanje Malte, a podvečer im bijaše omogućeno prisustvovanje prošteničkom slavlju u *Zabbaru*. Ta se proštenička svečanost silno usjekla u sjećanje kongresista. Nakon procesije, na kojoj je sudjelovalo oko 7.000 ljudi (a samo mjesto ima oko 2.000 stanovnika) prireden je još neviden vatromet. U tom slavlju kongresisti su se mogli uvjeriti u gotovo djetinju privrženost Maltežana prema Gospi, svojoj Majci (omn tal—Malta).

Treba istaknuti da je na IX. mariološkom kongresu održano sve skupa (s plenarnim sjednicama i sjednicama radnih grupa) oko 150 predavanja. To je uistinu imponzantan istraživački rad oko štovanja BDM u 17. i 18. stoljeću.

Svečani zaključak IX. mariološkog kongresa bijaše u četvrtak, 15. rujna, prije podne. Tajnici pojedinih jezičnih skupina ukratko su na plenumu predstavili rad svoje grupe. Rad hrvatske sekcije pred plenumom iznio je prof. Lj. *Maračić*. Poslije tih referata, predsjednik PAMI dr. Pavao MELADA zaključio je kongres osmvuši se na rad i zaključke. Poslije njegova govora među kongresiste je došao i kardinal Salvatore *Pappalardo*, rekavši: „Vi ste ovih dana istraživali štovanje BDM i mnogo se bavili likom i ulogom BDM u Crkvi. Ali sve to treba voditi ka Kristu. On je središte naše vjere i pobožnosti. Marija je samo sluškinja prema onoj 'Ecce ancilla Domini!'.” Tim je riječima kardinal naglasio potrebu kristološke usmjerenosti marijanske pobožnosti.

XVI. MEĐUNARODNI MARIJANSKI KONGRES NA MALTI OD 15. DO 18. RUJNA 1983.

Navečer 15. rujna priredena je procesija iz konkatedrale sv. Ivana u La Valetti do esplanade ispred crkve u Floriani (u procesiji bijaše oko 400 svećenika s kardinalom Papinim legatom za Marijanski kongres). Pred crkvom je bio prireden poseban prostor, umjetnički vrlo uspio, za euharistijsko slavlje kojim je kardinal Salvatore *Pappalardo*, kardinal Palerma (Italija, Sicilija), kao Papin legat svečano otvorio XVI. međunarodni marijanski kongres. Održao je kratku propovijed (5 minuta) u kojoj je istaknuo glavnu misao Kongresa: *Marija — majka pomirenja*. Euharistiji je prisustvovalo oko 50.000 vjernika (nepregledno mnoštvo na trgu

dugom oko 200 m i širokom oko 100 m). Među njima se osobito isticala skupina hrvatskih hodočasnika (njih oko 150) koji su došli kao predstavnici vjerskih zajednica u Hrvatskoj, i izvan nje u Jugoslaviji, sudjelovati na kongresu na Malti. Oni su išli na čelu procesije pjevajući hrvatske crkvene pjesme, što je izazvalo posebnu pažnju Maltežana. Naša skupina sudionika na Marijanskom kongresu bila je najbrojnija. Malta je daleko, malen je otok i nije privukla veći broj drugih hodočasnika. Da se ostvarilo to hrvatsko hodočašće na Maltu, posebno je zaslužan Hrvatski mariološki institut (predsjednik dr. Adalbert *Rebić*) i predsjednik PAMI u Rimu Pavao *Melada*, koji je preko predsjednika HMI stalno poticao organiziranje takvog hodočašća i sudjelovanja na Marijanskom kongresu, kojemu 1971. godine domaćin bijaše Zagreb i Marija Bistrica.

Na Međunarodnom marijanskom kongresu održano je ukupno oko 20 predavanja (4 na plenumu, gdje se osobito svojim predavanjem istaknuo nadbiskup Zaragoza mons. Yanes Elias *Alvarez*, te petnaestak predavanja po radnim grupama). U hrvatskoj skupini hodočasnica je održao predavanje dr. Anton BENVIN (Rijeka) na temu „Hodočašćenja u marijanska svetišta kao vid pomirenja s Bogom”. Predavanju je prisustvovalo oko 150 hodočasnika-sudionika na Međunarodnom marijanskom kongresu.

Papa Ivan Pavao II. uputio je posebno pismo sudionicima Mariološko-marijanskog kongresa. Treba istaknuti da je jedan biskup uputio pozdravni brzojav Mariološko-marijanskom kongresu i zaželio kongresistima plodan istraživački rad. Bijaše to brzojav dakovačkog biskupa mons. ĆIRILA KOSA (Đakovo). Brzojav je pozdravljen burnim pljeskom. Završna svečanost XVI. međunarodnog marijanskog kongresa priređena je u Marijinu svetištu Ta'Pinu na otoku Gozo u nedjelju 18. rujna poslije podne u 17 sati. Budući da je naš brod morao popodne otploviti, naši su hodočasnici-sudionici kongresa obavili svoje hodočašće na Gozo i imali srdačno euharistijsko slavlje u 11,30 sati prije podne.

Na završnoj misi poslije podne u Ta'Pinu (Gozo) bijaše oko 15.000 hodočasnika. Veze između Goza i Malte prilično su slabe (trajekt) pa je to predstavljalo poteškoću mnogim sudionicima kongresa. Na umu treba imati da cijela Malta ima oko 300.000 stanovnika, od čega otok Gozo ima oko 20.000 stanovnika. To znači da je u Ta'Pinu bilo prisutno gotovo sve stanovništvo otoka Goze. Svečanosti XVI. međunarodnog marijanskog kongresa zaključio je opet kardinal Palerma, Papin legat, mons. kardinal Salvatore *Pappalardo* riječima poticaja na pomirenje i na iskrenije štovanje Marije i na još čvršće veze s Kristom Isusom, našim Gospodinom.

Kongresisti su imali priliku upoznati burnu ali junačku povijest Malte, razgledati bajoslovne barokne crkve otoka Malte i otoka Gozo. Gotovo svako selo-mjesto (s oko 2.000 do 5.000 stanovnika) ima crkvu koja bi po veličini i umjetnosti mogla stati uz bok bilo koje velike barokne crkve u Rimu. Kongresisti su upoznali i srdačnost stanovnika Malte i njihovu gostoljubivost. Sve troškove boravka svih kongresista (a bijaše oko 200 predavača!) snosio je taj mali otok Malta sa svojih 300.000 stanovnika. Predsjednica Republike priredila je za uži krug kongresista (organizatori kongresa) svečano primanje. Javna služba sigurnosti i promet bili su

tih dana na veličanstven način u službi kongresista. Ukratko, tih je dana na Malti sve bilo u znaku Mariološko-marijanskog kongresa. Ulice su bile svečano okićene i krcate ljudima koji su s velikom znatiželjom i ljubavlju promatrali svoje goste iz dalekih zemalja. Kongresisti bijahu iz 24 nacije svijeta (70 biskupijskih svećenika, 96 redovnika, deset sestara i 22 laika). Bilo je kongresista i iz drugih kršćanskih zajednica (pravoslavni, protestanti, anglikanci i drugi). Tako je Mariološki kongres imao i ekumenski karakter. Na kongresu je održan ekumenski sastanak i izdato vrlo zanimljivo priopćenje za javnost u odnosu na štovanje Marije, s točkama oko kojih se slažu svi predstavnici najvažnijih kršćanskih zajednica.

Adalbert REBIĆ